

Pszichológiai Doktori Iskola – Beszámoló a 2021. évi működésről

1.A doktori iskola 2021. évi működtetésének, működésének bemutatása

1.1. A doktori iskola humánerőforrása

1.1.1. A doktori iskola vezetése (DI-vezető, DIT, adminisztráció)

2021 tavaszán a doktori Iskola vezetését Dr. Urbán Róbert egyetemi tanár vette át Dr. Demetrovics Zsolt egyetemi tanártól. A doktori Iskola adminisztrációját a Karon működő Doktori Iskolák Titkársága végezte, a PDI adminisztrátora Fadgyas Enikő volt (2022. február 15-én váltás történt). A PDI titkára továbbra is Dr. Kökönyei Gyöngyi, habilitált egyetemi docens. A PDI vezetőségének harmadik tagja a volt PDI vezető, azaz Dr. Demetrovics Zsolt.

Prof. dr. Fülöp Márta kari affiliációjának megszűnése miatt a Pszichológiai Doktori Iskola Tanácsa kezdeményezte felmentését a Pedagógiai és Pszichológiai Doktori Tanácsnál a Pszichológiai Doktori Iskola Tanács tagsága alól.

1.1.2. A doktori iskola törzstagjai köre

A törzstagok körében a következő változtatások történtek: négy új törzstagja lett a PDI-nak: P. Rigó Adrien, Kende Anna, Köteles Ferenc és Kökönyei Gyöngyi. Jelenleg a PDI-nek 16 törzstagja és 1 emeritus törzstagja van. A 16 törzstag közül 13-an egyetemi tanárok.

1.1.3. A doktori iskola oktatói, témakiírói, témavezetői

Jelenleg összesen 124 oktatója van a PDI-nak (beleértve a törzstagokat, témakiírókat, témavezetőket). A PDI Minőségbiztosítási szabályzata rögzíti, hogy ki lehet témavezető, az egyes programok vezetői a 2022-es évre vonatkozó kiírásoknál ellenőrizték, hogy a témakiírók valóban megfelelnek-e ezeknek a kritériumoknak.

1.2. A doktori iskola szakmai tevékenysége

1.2.1. A doktori iskolai képzés tartalma

A doktori képzési tervet 2021-ben a PDI újragondolta, és a meglévő 7 program mellé két új programot hozott létre: Ember-Környezet Interakció Program, Módszertani Program. Ezekre a programokra 2022-ben felvételizők tudnak felvételt nyerni. A többi programon az egyes modulok tartalmának felülvizsgálatára került sor, ezek a változtatások is felmenő rendszerben lépnek életbe.

1.2.2. A doktori iskolai képzés felépítését, a doktori iskola képzési tervét érintő változások

2021-ben még az érvényben lévő képzési terv szerint történt az oktatás.

1.2.3. A 2021. évi felvételi eljárás tapasztalatai

A 2021-ben felvételizők száma a korábbi évekhez képest jelentősen lecsökkent. Ebben részben a pandémiának is szerepe lehetett, de a tanulság az volt, hogy erőteljesebben kell népszerűsíteni a hallgatóink között a doktori képzést.

A magyar nyelvű képzésre összesen 33-an felvételiztek, összesen 21 jelentkező esetében javasolta a PDI a felvételt. Az angol nyelvű képzésre a PDI 18 Stipendium Hungarikum ösztöndíjra pályázót

felvételiztetett. Nyolc esetben javasolta a PDI a felvételt. A legtöbb esetben az angol nyelvi tudás mellett alapvető teoretikus vagy módszertani hiányosságok voltak az elutasítás hátterében.

1.2.4. Komplex vizsgák - eredményesség, tapasztalatok

Általánosságban az a tapasztalat, hogy a komplex vizsgákra kiváló felkészültséggel érkeznek a hallgatók. A komplex vizsgára leadott kutatási tervüket prezentálják, illetve válaszolnak a Bizottság kérdéseire. Mivel a PDI kimeneteli követelménye a disszertáció leadásához három elsőszerzős tanulmány, amelyből kettő nemzetközi impakt faktoros (vagy ha az egyiknek nincs impakt faktora, akkor a Q1-es övezetbe sorolt a saját tudományterületén), ezért a Bizottság feladata annak a mérlegelése is, hogy ennek a publikációs követelménynek feltehetően a terveket figyelembe véve mekkora eséllyel tud eleget tenni.

2021-ben összesen 36-an komplex vizsgáztak, közülük 35-en sikeresen léptek át a kutatási és disszertációs szakaszba.

1.2.5. Doktoranduszi teljesítmény

PDI-ban 23-an abszolváltak sikeresen a 2021-es évben. A 2+2-es képzésben beadott 8 disszertáció közül 6 nyilvános vitája meg is valósult ebben az évben, és hárman a fokozatukat is megszerezték. A régi 3 éves képzésben lévők közül hárman sikeres szigorlatot tettek, négyen a nyilvános vitát is sikeresen teljesítették. Hatan pedig a fokozatukat is megszerezték. Az első tapasztalatunk a 2+2 képzéssel kedvező, mert úgy tűnik, hogy ez a képzési rendszer a korábbinál hatékonyabban segíti a hallgatókat a doktori tanulmányok befejezéséhez és a doktori fokozat megszerzéséhez.

2021-ben 6 olyan tanulmány jelent meg D1 besorolású folyóiratban, amelynek az első szerzője doktorandusz volt, ez kb. 10 %-a a Pszichológiai Intézetben megjelent D1 tanulmányoknak (az adatok a Magyar Tudományos Művek Tárából 2022. március 10. és 11. között kerültek leszármásra, így ezt a feltöltöttségi állapotot tükrözik).

1.3. A doktori iskola infrastruktúráját érintő változások

1.3.1. Az oktatás, tanulás, kutatás céljára szolgáló helyiségek, eszközök

A legnagyobb problémát a PDI számára az jelenti, hogy nem tud az összes doktorandusznak külön helyiséget biztosítani. Bár működnek az Izabella utcai épületben olyan helyiségek, amelyekben a doktoranduszoknak lehetőségük van bent dolgozni, de a PDI-ben tanuló közel 150 doktorandusz elhelyezésére kevés esély van. Amennyiben a doktoranduszok száma tovább nő, akkor szükséges lesz a doktoranduszok elhelyezését megoldani, mert az illetékes tanszéknek rendszerint nincs felszabadítható szobáik, asztalaik.

A különböző kutatócsoportok közül változó, hogy kik rendelkeznek külön kutatást szolgáló helyiségekkel. Az Izabella utcai épületben, ill. a Damjanich utcai épületben vannak olyan kutatószobák, ahol EEG mérésre van lehetőség, illetve az Izabella utcában működik egy Babalabor is, illetve a földszinten helyet kapott egy Lendület projekt kutatásaihoz kapcsolódó új labor.

A doktori kurzusok aszerint voltak online vagy offline módon megtartva, hogy éppen hogyan alakult a járvány, ill. az ennek megfelelő JOKT előírás. Ugyanakkor az online oktatás tapasztalatait felhasználva PDI bővíteni tervezi az oktatási módszereit. A PDI keresi a korszerű oktatási módszerek alkalmazási lehetőségeit a doktori képzés minden szintjén.

1.3.2. Könyvtár, szakirodalom, informatikai rendszerek stb.

A PDI oktatói és doktoranduszai egyrészt támaszkodnak azokra az adatbázisokra, amelyek az ELTE szerveren keresztül elérhetők. Másrészt a KAR könyvtára segíti az oktatókat, amennyiben olyan publikációra van szükségük, amely máshonnan nem érhető el. 2021-ben az SPSS használata otthonról VPN-hez kötött, azonban az ELTE szervere gyakran nem „engedi be” a felhasználókat, így kissé tervezhetetlen az SPSS használata az oktatók és a doktoranduszok körében.

A Turnitin Feedback Studio plágiumszűrő szoftvert a PDI jelentkezők anyagainak ellenőrzésére, illetve publikációk, disszertációk ellenőrzésére használjuk, ezért a folyamatos előfizetése fontos lenne a PDI számára. Érdemes lenne megfontolni különböző fordítóprogramok, ill. nyelvi ellenőrzést lehetővé tevő programok előfizetését. Ezek kifejezetten segítenék a PDI oktatóinak és doktoranduszainak a nemzetközi publikációk írását.

Kiemelendő, hogy a KAR biztosítja a Qualtrics, azaz egy felhő-alapú kérdőívszerkesztő szoftver használatát, amely nagy előny az online kutatások lebonyolításában.

1.4. A doktori iskola kapcsolatrendszerét érintő változások

1.4.1. Hazai és nemzetközi együttműködések, tudományos kapcsolatok

Ezen a téren lényeges változás nem történt.

1.4.2. Nemzetköziesítés

Ezen a téren lényeges változás nem történt.

2. A doktori iskola 2021. évi működésének értékelése

2.1. A doktori iskolai képzés jogszabályi/szabályzati háttere

Az egyetem belső szabályozásában (EDSZ 54, § (4) bekezdés) korábban az állt, hogy a komplex vizsga disszertációs részének sikertelensége esetén nem lehet a komplex vizsgát megismételni. Ezt hatályon kívül helyezte a CCV/2021. (XII. 15.) Szen. sz. határozat. Hatályon kívül helyezés: a módosítást követő első komplexvizsga-időszak első napjától, azaz a most tavaszi komplex vizsga időszaktól már lehet a disszertációs rész sikertelensége esetén is megismételni a komplex vizsgát.

2.2. A doktori iskola minőségbiztosítási politikája

A PPK-n elfogadásra került 2021-ben egy minőségfejlesztési cselekvési terv, amelyben a képzések és tantervek ciklikus felülvizsgálata is benne van. <https://www.ppk.elte.hu/minosegugy>

Tulajdonképpen a PDI 2021-ben áttekintette a képzési tervét, és ennek révén alakult ki az új képzési terv, amelyben két új program kapott helyet. Továbbá a minőségirányítási bizottság ülésein a doktori iskolák vezetői vagy delegáltjuk állandó meghívottként, tanácskozási joggal fog részt venni.

2.3. Minőségbiztosítási feladatok, elért minőségcélok a doktori iskolában

A PDI akkreditációja során azt a visszajelzést kaptuk a MAB-tól, hogy a felvételihez egy pontozáson alapuló módszert lenne érdemes kidolgozni. Ehhez elkészítettünk egy javaslatot, amelyet az idei (2022-es) felvételi során tesztlünk, és szükség esetén átdolgozunk.

Továbbá a MAB kiemelte, hogy a témavezetők – beleértve a külsős témavezetőket is – tevékenységének értékelését átláthatóvá szükséges tenni. Erre vonatkozóan a PDI dokumentumai tartalmaznak irányelveket.

A MAB továbbá felvetette, hogy a szükség lenne a PDI minőségcéljainak markánsabb definiálására, és ehhez a kulcsindikátorokhoz mennyiségi, minőségi paramétereinek meghatározására. Ezzel a PDI a 2022-es évben fog foglalkozni.

A beszámolót készítette: Prof. Dr. Urbán Róbert és Dr. Kökönyei Gyöngyi